Suomen Eduskunta
Liikenne- ja Viestintävaliokunta
00102 Eduskunta

10.2.2021

Suomen Lentäjäliitto ry:n lausunto / HE 232/2020 vp

Suomen Lentäjäliitto ry. (FPA) kiittää lausuntopyynnöstänne ja mahdollisuudesta kommentoida hallituksen esitystä Pekingin yleissopimuksen, Pekingin pöytäkirjan sekä Montrealin pöytäkirjan hyväksymisestä sekä laiksi rikoslain muuttamisesta.

Suomen Lentäjäliitto on jo kauan pitänyt tärkeänä ja puhunut sen puolesta, että Suomi liittyy Pekingin sopimukseen, Pekingin pöytäkirjaan sekä Montrealin pöytäkirjaan. Näin ollen esitys hyväksymisestä on mielestämme hyvin tervetullut. Suomi on kansainvälisesti tunnustettu vahvan lentoturvallisuuden valtiona. Sopimuksiin sitoutumalla Suomi profiloituu modernina lentoturvallisuusvaltiona entistäkin vahvemmin.

Suomen Lentäjäliitto kiittää valmistelua lakimuutosten perusteellisesta arvioinnista. Kattavan arvioinnin suorittaminen sopimusten hyväksymisen myötä on ollut näkemyksemme mukaan tarpeellista nykyisten ja uusien uhkakuvien myötä sekä aukkokohtien kartoittamiseksi. Kuten esityksessä todetaan, Suomen osalta lakien muuttamistarve osoittautui varsin vähäiseksi, eikä niillä ole merkittäviä rasitevaikutuksia.

Esityksen taustaa ja valmistelua kuvaavassa kappaleessa mainitaan Suomen vastustaneen Montrealin pöytäkirjan neuvottelujen yhteydessä 9 artiklan muutosta. Artikla oikeuttaa ilma-aluksen päällikön luovuttamaan laskeutumisvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle henkilön, jonka hän perustellusta syystä uskoo tehneen ilma-aluksessa teon, joka hänen mielestään on vakava rikos. Suomen kanta oli jäänyt kuitenkin vähemmistöön.

Suomen Lentäjäliitto pitää tärkeänä Montrealin pöytäkirjan mukaista oikeutta luovuttaa ilma-aluksessa häiriköinyt henkilö laskeutumisvaltiossa päällikön subjektiivisen arvioinnin perusteella. Kuten perusteluissa mainitaan, oli vanhan Tokion sopimuksen mukainen, ilma-aluksen päällikölle langennut tapauksen arviointi kunkin laskeutumisvaltion lainsäädännön näkökulmasta päällikölle kohtuuton vaade. Häiriköinti ilma-aluksessa on koneen päällikköä merkittävästi kuormittava tapahtuma, eikä kaikkien valtioiden lainsäädännön tuntemusta tai sellaisen selvittämistä kesken tilanteen voida pitää realistisena vaatimuksena. Näin ollen Montrealin pöytäkirjan kuvaama luovutusoikeus edistää mielestämme lentoturvallisuutta.

Pekingin yleissopimuksen, Pekingin pöytäkirjan ja Montrealin pöytäkirjan mainitsema lennon alkamisen ja päättymisen määritelmän sitominen koneen oven sulkemiseen ja avaamiseen on mielestämme kannatettava muutos. Esityksessä todetaan, ettei kyseinen kohta vaadi kansallista lakimuutosta, koska lennon määritelmää ei ole Suomen laissa rajattu. Haluamme silti korostaa kv. sopimusten mukaisen määritelmän olevan

Finnish Pilots´Association
Äyritie 12 C 01510 Vantaa
www.fpapilots.fi

mielestämme paljon toimivampi kuin Tokion sopimuksen mukainen määritelmä, jossa lennon alku sidottiin lentoonlähtötehojen lisäämiseen. On hyvä, että muutos on toteutettu kansainvälisessä sopimustekstissä.

Rikoslain 1 luvun 2 §:ssä mainittu soveltamisalan muutoksen alakohta 2 vastaa nykyhetken tarpeeseen, ja näkemyksemme mukaan paikkaa aukkokohdan, mikä voisi syntyä suomalaisen operaattorin vuokratessa ulkomaisessa rekisterissä olevan koneen, ja häirikkötapauksen sattuessa tällaisessa koneessa. Vuokraus- ja rekisteröintijärjestelyt ovat tavanomaisia ja mahdollisia, ja on tärkeää, että Suomen tuomiovalta huomioi tällaiset järjestelyt.

Alakohta 1:n mukainen tuomiovallan laajennus paikkaa mielestämme mahdollisia aukkokohtia kansainvälisesti.

Rikoslain 11 luvun 8 §:n ja 9 §:n, 23 luvun 11 a §:n sekä 44 luvun 13 §:n lisäykset, joilla mainittujen tekojen yritykset säädetään rangaistaviksi, vastaa mielestämme tarpeellisella tavalla nykyisiin mahdollisiin uhkakuviin, joihin kuuluvat mm. kemialliset ja biologiset aseet sekä kyberrikokset. Asioiden vakavuuden ja lentoturvallisuusriskin huomioon ottaen tekojen yritysten on oltava aukottomasti rangaistavia.

Lopuksi: vaikka esityksessä todetaan, ettei sopimusten hyväksyminen muodosta sopimusvaltioille velvoitetta perustaa lennolla matkustavia turvahenkilöitä koskevaa ohjelmaa, korostamme että mikäli Suomessa otettaisiin jatkossa käyttöön tällaisia turvahenkilöitä, tulisi ohjelma valmistella ja laatia ainoastaan laajan selvityksen kautta, kaikkia sidosryhmiä kuunnellen. Lennolla matkustavien turvahenkilöiden läsnäoloon liittyy useita merkittäviä turvallisuus- ja juridisia näkökulmia, jotka tulee tiedostaa etukäteen.

Suomen Lentäjäliitto ry.

Akseli Meskanen
Puheenjohtaja

Tomi Tervo
Asiantuntija, lentoliikenteen turvaaminen (Security)

Finnish Pilots´Association
Äyritie 12 C 01510 Vantaa
www.fpapilots.fi